

Васюта В. Б.

к.т.н., доцент кафедри економіки підприємства та управління персоналом

Деміденко Н. В.

студентка спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка

м. Полтава, Україна

ВПЛИВ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ ВИРОБНИЦТВА НА РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМСТВА

В окремі періоди розвитку сільського господарства пріоритетними були різні напрями інтенсивного розвитку виробництва. Це вдосконалення сільськогосподарської техніки, меліорація земель, збільшення застосування мінеральних і органічних добрив, розширення сортів посівів культур, поліпшення породного складу продуктивної худоби і птиці. Сьогодні окремі з цих чинників не мають такого значення, як раніше, інші ж стали основою інтенсифікації сільськогосподарського виробництва.

Визначення впливу інтенсифікації виробництва на результати діяльності аграрного підприємства стало основною метою даного дослідження. Предметом дослідження є інтенсифікація виробництва на СТОВ «Воскобійники». Об'єктом дослідження є економічні та фінансові результати економічної діяльності СТОВ «Воскобійники».

На сучасному етапі основними напрямками інтенсифікації сільського господарства є такі: комплексна механізація і автоматизація виробництва, хімізація рослинництва і тваринництва, розвиток сільськогосподарських меліорацій, організаційно-економічні заходи (спеціалізація і концентрація виробництва, впровадження прогресивних форм організації і оплати праці), широке використання досягнень науки і передового досвіду [1].

Особливість інтенсифікації сільськогосподарського виробництва полягає в тому, що ефективність технічних вдосконалень засобів і предметів праці

виявляється не прямо, а через функціонування землі. Інтенсифікація землеробства базується на тій особливості землі як засобу виробництва, що її родючість при правильному використанні підвищується, забезпечуючи зростання врожайності сільськогосподарських культур [2].

У процесі інтенсифікації сільського господарства передбачається використання найбільш сучасних систем машин і обладнання, здатних значно підвищити продуктивність праці й ефективність виробництва. В сільськогосподарських підприємствах країни на ручних роботах у рослинництві і тваринництві зайнято досить багато працівників цих галузей. Тому створення системи машин і завершення комплексної механізації в рослинницьких і тваринницьких галузях є основою інтенсифікації сільського господарства [3].

Інтенсифікація сільськогосподарського виробництва базується на додаткових вкладеннях, але не можна пов'язувати її лише з абсолютним зростанням додаткових витрат. У процесі інтенсифікації додаткові вкладення повинні відображати якісне вдосконалення виробництва. Тому додаткові вкладення передбачають широке використання досягнень науково-технічного прогресу, застосування більш ефективних засобів виробництва і прогресивних технологій, що забезпечують підвищення продуктивності земельних угідь і поголів'я худоби [4].

Підвищення рівня інтенсивності сільськогосподарського виробництва має не тільки збільшити вихід продукції з гектара земельної площі, а й скоротити затрати праці й коштів на її одиницю. В цьому виражається суть процесу інтенсифікації, який передбачає не тільки додаткові вкладення в сільське господарство та збільшення виробництва продукції, а також підвищення його ефективності [5].

Оцінювання рівня інтенсифікації виробництва на СТОВ «Воскобійники» було розпочато з аналізу витрат на виробництво. Протягом досліджуваного періоду, витрати на виробництво збільшуються, і найбільшу частину з них займають матеріальні витрати, бо саме матеріальні витрати є головними у виробництві продукції, і їх збільшення безпосередньо пов'язане зі збільшенням

обсягу виробництва та реалізації продукції.

Узагальнюючим показником рівня інтенсивності сільськогосподарського виробництва, що відображає сукупні затрати уречевленої і живої праці, є сума вартості основних засобів і поточних виробничих витрат (без амортизації) з розрахунку на гектар сільськогосподарських угідь. Цей показник безпосередньо виражає сутність інтенсифікації й водночас характеризує рівень інтенсивного розвитку аграрних підприємств.

Основний показник рівня інтенсифікації за сумою поточних затрат на один гектар площі показав, що найбільший показник, спостерігався у 2017 році – 18,64тис.грн/га, а найменший у 2015 році – 11,93тис.грн/га.

Визначення показників рівня інтенсифікації – перший етап у дослідженні цього процесу. Зміна їх рівня спонукає до зміни результатів інтенсифікації, основними натуральними показниками якої є урожайність сільськогосподарських культур і продуктивність окремих видів тварин.

Для визначення впливу інтенсифікації виробництва на результати діяльності СТОВ «Воскобійники» було застосовано економіко-математична модель залежності обсягу виробництва продукції від факторів, які на неї впливають. З метою моделювання обсягів виробництва на підприємстві обрано ті фактори, які є найвагомішими у формуванні даного показника, а саме:

- рівень насичення підприємства засобами виробництва;
- сума поточних витрат в розрахунку на один гектар площі сільськогосподарських угідь.

Оцінка розробленої моделі проведена за результатами діяльності СТОВ «Воскобійники». На основі інформації із фінансової звітності проводиться підготовка вихідних даних для проведення економетричного моделювання.

Аналіз отриманих результатів показує високу ступінь залежності обсягу виробництва від рівня насичення підприємства засобами виробництва, коефіцієнт кореляції є досить високим ($r_{xy}=0,97$), а за допомогою коефіцієнту детермінації видно, що на 94,7% розмір обсягу виробництва залежить від рівня

насичення підприємства засобами виробництва і на 5,3% – від інших факторів, не врахованих у даній моделі.

Крива залежності впливу рівня насичення підприємства засобами виробництва на обсяг виробництва $O=f(PH)$ представлено на рисунку 1. Проведемо апроксимацію тренду.

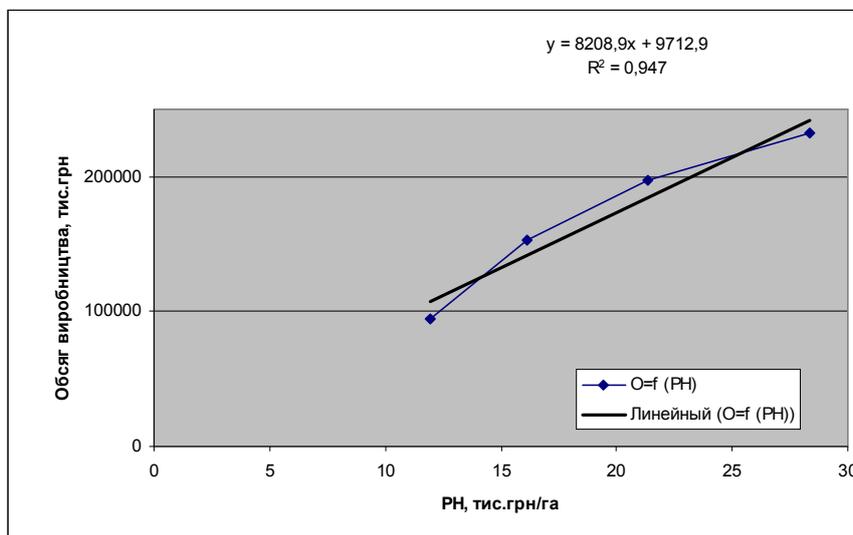

Рис. 1. Вплив рівня насичення підприємства засобами виробництва на обсяг виробництва та прогнозування його зростання

Оцінити дієвість даної моделі можливо лише за наявності прогнозних розрахунків можливого зростання обсягу виробництва в плановому році за рахунок зміни впливу рівня насичення підприємства засобами виробництва.

Спрогнозуємо середній темп зміни рівня насичення підприємства засобами виробництва на кінець 2017 року не менше ніж 32,63%, враховуючи динаміку даного показника за останні три роки.

Абсолютне зростання обсягу виробництва СТОВ «Воскобійники» від рівня насичення підприємства засобами виробництва становитиме 86024,45 тис. грн.

Список використаних джерел

1. Основні напрями інтенсифікації та шляхи підвищення її ефективності.

– Режим доступу: <https://lektsii.net/1-73726.html>

2. Дорогань Л.О. Інтенсифікація виробничих процесів в аграрних підприємствах - Режим доступу: <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/2011/01/323.pdf>

3. Інтенсифікація та її економічна ефективність у сільському господарстві – Режим доступу: http://ua-referat.com/%D0%86%D0%BD%D1%82%D0%B5%D0%BD%D1%81%D0%B8%D1%84%D1%96%D0%BA%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F_%D1%82%D0%B0_%D1%97%D1%97_%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B0_%D0%B5%D1%84%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C_%D1%83_%D1%81%D1%96%D0%BB%D1%8C%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D1%83_%D0%B3%D0%BE%D1%81%D0%BF%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D1%80%D1%81%D1%82%D0%B2%D1%96

4. Інтенсифікація сільськогосподарського виробництва та шляхи підвищення її економічної ефективності - Режим доступу: https://studopedia.com.ua/1_213386_ekonomichna-efektivnist-virobnitstva-zernovih-kultur.html

5. Русанова Г.М., Романкова О.М Інтенсифікація виробництва як напрям підвищення результативності аграрних підприємств (2016) - Режим доступу: <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/5.2/266.pdf>